

PETR MOTÝL
DOKTOR PILKA SI KOPE HROB

PETR MOTÝL

DOKTOR PILKA SI KOPE HROB

VOLVOX GLOBATOR

PETR MOTÝL

DOKTOR PILKA SI KOPE HROB

Vydání knihy podpořilo Ministerstvo kultury České republiky

copyright © Petr Motýl, 2017

ISBN 978-80-7511-353-5

ISBN 978-80-7511-354-2 (epub)

ISBN 978-80-7511-355-9 (pdf)

Věnováno bratrům Rückaufovým a surfující růži

Jakákoliv podobnost se skutečnými osobami a událostmi je čistě náhodná

MISE V ZÁPADNÍM ZADUNAJÍ

PŘÍJEZD

Proč si nevykopat hrob v lázních Bük, dvacet sedm kilometrů od města Szombathely? Doktor Pilka sem přijel v srpnu roku 1980. Bylo mu dvacet tři let, ale vypadal na dobrých pětatřicet. Kouty na čele, začínající pleška v temeni a brýle. Typický inteligent, ani jste se mu nemuseli dívat na ruce.

Doktor Pilka přijel, a jak správně předpokládal, v městečku nebyla žádná univerzita ani katedra literatury. Doktor Pilka přistoupil ke kóji recepčního v zámku Kastély, který zednický fortel už před nějakým tím rokem přestavěl na hotel. V modré uniformě se zlatými knoflíky, prýmky, lemováním na rukávech a s třásněmi se tu potil tlustý prďola s licousy, špatně oholený a se zkaženými zuby. Táhla z něj vodka.

„Univerzitu tady asi nemáte?“ optal se doktor Pilka dokonalou oxfordskou angličtinou.

„Nemluvím anglicky,“ řekl pomalu a maďarsky prďola. Na čele se mu objevila kapka potu nasáklá alkoholem a stékala mu na baňatý červený nos. Doktor Pilka, který kromě angličtiny, němčiny, ruštiny a slovenštiny ovládal i jiné jazyky, porozuměl.

„Mám tu rezervovaný pokoj,“ dodal klidně oxfordskou angličtinou a jeho štíhlá postava se klátila pod barokní klenbou. Co tu asi pan hrabě míval? Prďola zmáčkl tlačítko na pultě mohutnou chlupatou prackou. Když se do večera neopil tak, že ho museli odtáhnout, přivydělával si díky ní v baru jako vyhazovač. Vychrtlá, asi padesátiletá ženština

v květovaných, všelijak svůdně rozstříhaných šatech se zjevila odkudsi z nitra závěsů, truhel a šuplat a domluvila s doktorem Pilkou vše potřebné dokonalou cambridgeskou angličtinou. Tlustý prďola vyprostil z Pilkova červeného automobilu Škoda 110 dva světle hnědé kufry z barexu a vyvlekl je na patřičný pokoj.

„Nádherný výhled!“ poznamenal sám k sobě doktor Pilka novopackou češtinou, když u okna v prvním patře osaměl. Ze zadní kapsy béžových tesilek vytáhl naditou peněženku a prohrábl svazek vysoce hodnotných bankovek maďarské měny. V červnu vydělal na obchodech s lipovými semeny slušný balík. Přejel pohledem dubiska, platany a křovisková exotika, vějíře barev květů a pískem vysypané cestičky.

„V parku určitě ne!“ potvrdil si na spojích neuronů načrtnuté stanovisko, odstoupil od záclon a začal očumovat pseudobarokní jednolůžkovou postel, pseudobarokní židle, pseudobarokní hi-fi stereo, pseudobarokní telefon a tebech.

„Chm,“ odfrkl si nahlas a pokračoval: „Ale gobelín se jim do recepcce ani trochu nehodí!“ Pak, aniž by si sundal sandály, se rozvalil na posteli, usnul a probudil se až ve 14:00.

Probuzení ve 14:00 může být zajímavé anebo ne. Doktor Pilka si rychle položil kontrolní otázku. Které tři hraniční přechody jsou nejbližší maďarskému Západnímu Zadunají? Zodpověděl si, rychle šoupl do batohu pár zaměřovacích přístrojů, vodováhu, lopatku se skvěle černou násadou a vůbec potřebný materiál a vyrazil do terénu. Věděl, že probuzení ve 14:00 zajímavé bylo.

ZAČÁTEK KRYCÍCH MANÉVRŮ

Pusta začínala bez varování pár set metrů za lázněmi. V dále se sice rýsovaly na Maďarsko nezvykle strmé kopce dosahující tři set až sedmi set metrů nadmořské výše, ale doktor Pilka si zalesněných pahorků ani v nejmenším nevšimal. Brázdil pustu svou nápadnou chůzí, při které téměř nepohyboval trupem ani rukama, kráčel a jeho nohy byly dlouhé. Batoh na zádech a vzpomínal...

Když v jakési vsi na jižní Moravě, ve Vnorovech, prdnuł auto před restaurant u silnice a v předzahrádce si objednal kávu, všiml si zdánlivě obvyklého letního obrázku. Vedle za plotem manželé kolem třicítky přeřezávali ruční pilkou trámek. Čtyřleté dítě je pilně pozorovalo. Žena začala zpívat a v malé chvílce se přidal i tlustý chlapík. „Každý chvílku tahá pilku, doktora Pilku,“ přidalo se i dítě. Doktor Pilka si rodinku za plotem ještě jednou pečlivě prohlédl. Ne, tyhle lidi určitě neznal. Že by ta posměšná píseň už zlidověla? Třesoucí se rukou zdvihl kávu ke rtům.

Zatracený Ivan Motýl! Už když mu bylo šestnáct, přeskočil doktora Pilku na diskotéce při jeho špičkovém tanci vkleče. A kdo jiný než Ivan Motýl popěvek vymyslel? Doktor Pilka se uklidnil až na maďarském území.

Dovzpomínal. Nadechl se horkého vzduchu, který se třepetal nad rozehřátým plátem pusty, a pustil se do práce. Polní lopatka, mobilní krumpáč a kopat a kopat. Za odpoledne sto dvacet čtyři děr vedle prašné cesty. Jeho starý krycí manévr

se sázením lip. Šup do děr sto dvacet čtyři zcela miniaturizovaných lipových sazeniček. Šup vedle děr sto dvacet čtyři vlaječek se symboly maďarsko-československého přátelství a proletářského internacionalismu. S vyobrazením statné lípy v nejlepších letech.

Během velice intenzivní práce si doktor Pilka dovolil jediný žertík. V širé pustě osamělého chodce zpozoroval už na velkou vzdálenost. Rychle prohloubil jámu, kterou právě kopal, až do hloubky okopu pro klečícího střelce. Dokonale ukryt si nasadil sklápěcí cylindr rozložený do patřičné výše. Tiše vyčkával, a když kroky osamělého chodce došramotily až k okopu, bleskurychle se vyšvihnul nahoru.

Úlek náhodného výletníka, pacienta léčícího si zažívací potíže v lázních Bük, byl nefalšovaný. Jak by také nebyl. Zpod země se před ním znenadání vynořil vysoký hubený muž v černém cylindru, tesilkách a košili s krátkým rukávem, s upířími zuby a skvěle červenou krví stékající mu po tváři.

Kdyby náhodný výletník nebyl Maďar, ale Švéd, lekl by se ještě mnohem více, takto zůstalo u úleku obyvatele Budapešti. Doktor Pilka smekl cylindr, sundal upíří zuby a plastickou krev, uklonil se, usmál a anglicky se omlouval.

„Je to takový můj žertík, víte,“ opakoval Pilka několikrát oxfordskou angličtinou a hlavou mu jako pulec tuňkou proplula vzpomínka na starou dobrou Anglii a na starý dobrý Oxford, kde ho jeho angličtí vědečtí kolegové žertíku naučili.

Maďar z Budapešti nerozuměl anglicky víc než Yes, No, I love you a I'm sorry. Tyto znalosti stačily k poznání, že muž vylezlý z jámy se omlouvá.

„Tihle Angličani!“ pomyslel si Maďar obutý do slušivých páskových sandálů. „Anglický humor!“ pomyslel si ještě a ani ho nenapadlo, že by doktor Pilka mohl být Američan.

„Yes,“ řekl maďarský pacient s haprujícím žaludkem, rovněž se usmál, kývnul a odcházel směrem k lázním Bük podél sto dvaceti čtyř do suché země právě vsunutých lipových sazeniček a sto dvaceti čtyř vlaječek se symboly československo-maďarského socialistického přátelství.

Doktor Pilka si spokojeně zamnul ruce, prohlásil nahlas a česky: „To by mohlo stačit,“ a sbalil fidlátka do batohu.

Ve značné vzdálenosti za Maďarem z hlavního města zdejší země a jeho černým knírem se doktor Pilka vydal taktéž do lázní Bük. Než dorazil do své cimry v zámku Kastély, rafičky náramkových hodinek usvědčily večer z jeho neodbytné přítomnosti, i když se ještě zdaleka nestmívalo.

LITERÁRNÍ ZAMYŠLENÍ

Doktor Pilka sebou opět praštil na postel, aniž by si sundal sandály. Před večerí si chtěl ve skvěle bělostných prostěradlech dopřát trochy literárního zamyšlení. Na nočním stolku hmátl po knize Zdeňka Zapletala *Nekonečný striptýz*, kterou před výpravou do pusty vytáhl z kufru z barexu spolu s řadou dalších propriet, kapesníků, průpisek a béžových tesilek.

Otevřel svazek na straně sto čtyřicet osm. Do očí a mozku ho jako rána bucharu praštila věta na desátém řádku shora: „Její trauma z dětství v ní pracovalo jako vývrtka v nekvalitním korku.“

„To je geniální!“ neudržel se doktor Pilka, aniž by se zarazil nad tím, že v roce 1980 drží v kloubnaté ruce knihu vydanou v roce 1990.

„To je geniální!“ prohlásil Pilka ještě jednou. Uvědomil si, že jako literární doktor mezinárodní úrovně může provést mezinárodní literární srovnání.

Jako Chlebnikov, došlo mu po chvíli. Kdovíproč, přivezl si z Opavy do lázní Bük kromě Zapletala ještě Velemíra Chlebnikova *Zakletí smíchem* vydané roku 1970 v překladu Jiřího Taufera. Ale to je velice silná analogie, uvědomil si doktor Pilka cizím slovem. Literární trojhvězdi Zapletal – Chlebnikov – Taufer ozařující cestu k nadějím a snům deroucím se z lidského nitra. Doktor Pilka listoval Chlebnikovem jako turistickým katalogem, až trefil na správné verše.

*Ty dívenky, které šlapou
střevíčky černých očí
po květinách mého srdce.
Dívenky, které sklonily
kopí svých řas.
Dívenky, které si myjí nohy
v jezeře mých slov.*

Posuneme-li tyto verše o osmdesát let napřed v čase a přemístíme-li je z širé Rusi do Zlína-Gottwaldova-Holešova,

nemůže vyjít nic jiného než věta: „Její trauma z dětství v ní pracovalo jako vývrtka v nekvalitním korku.“

Doktor Pilka dopřemýšlel a vyčerpán duševní prací mnohem více než vykopáním sto dvaceti čtyř jam pro sazenice lip a jedné pro klečícího střelce pocítil hlad, který pronikal jako chirurgická jehla až do měkkého morku v kostech. Pokynul svému obrazu v pseudobarokním zrcadle a odebral se k večeři.

VEČEŘE

Jídelna zámku Kastély byla jídelnou stylového prostředí. Na zdech barokní fresky s antickými náměty, Paridův soud, bůh Apollón a jemu příbuzné figury, luzná perspektiva a sluneční zář. U stěn pár originálních barokních štelářů, kredencí a truhliček. Pseudobarokní stoly, jejichž pseudobaroknost skrytou pod skvěle žlutými a červenými ubrusy dokázal na první pohled rozpoznat jen opravdový znalec. Vešlo se sem sedmdesát hostů a čtyřicet šest jich na pseudobarokních židličkách skutečně sedělo. Doktor Pilka zamířil ke stolu, za kterým trůnil vyžraný Zápaďák, evidentní Bavorák nebo Vlám. Nabízející se erotické příležitosti vyplývající z množství volných míst v těsném kontaktu s očima, vlasy a těly osamělých žen nechávaly

doktora Pilku naprosto chladným. V takových to dobrodružstvích se vyžíval po celý školní rok a navíc na tradiční Šrámkově Sobotce.

„Nazdar chlapče, jen se posaď,“ reagoval halasně evidentní Bavorák či Vlám na Pilkův němý pohled dříve, než se doktor stačil optat na volný sic.

„Já jsem Johnny Ellis, Springfield, Ohio, USA výroba nýtů,“ pokračoval zemitý muž čistou američtinou ze Středozápadu.

Doktor Pilka složil dlouhé kosti na židli.

„Tak s čím tu jsi, chlapče? Já s fagocytózou.“

„Já s revmatismem,“ odpověděl anglicky mluvící Čech. A opravdu ho občas pobolíval tu malíček na levé ruce, tu celé pravé koleno.

„Já s fagocytózou. Vzbouřily se ve mně fagocyty a diktují mi, co mám dělat. Tentokrát chtěly do lázní Bük.“

„Zdejší lázně jsou vynikající.“

„Vynikající nebo ne, já jsem jet musel. Když je neposlechnu, nepřej si cítit tu bolest. Příšerné. Poslední rok jsem pořád na cestách. Fagocyty chtějí poznávat Evropu, co můžu dělat, poznávají. To víš, já bych nejradši zůstal ve Springfieldu, co ti mám povídat. Nejkrásnější místo na světě, to si piš. Ale musím jezdit. A teď si musím dát švestkovou polévku a švestkovou omáčku. Fagocyty to chtějí a já musím, jak se říká, držet hubu a krok.“

Malý nenápadný číšník v ten okamžik skutečně pokládal před Amerikána švestkovou polévku.

„Prosím,“ řekl anglicky s maďarským přízvukem.

„Švestková polévka, chlapče,“ nevšímal si továrník nýtů obsluhy a uchopil lžíci.

„Mně sele. Celé,“ řekl doktor Pilka, který si během rozhovoru s kapitalistou podnikajícím v kovech stačil pozorně prohlédnout jídelní lístek. Pingl, který byl zvyklý na téměř jakýkoli rozmar zazobanců povalujících se po zámku Kastély jako jinde mrtvé mouchy po podlaze, ani nemrknul.

„A jaký je tvůj byznys, chlapče?“ optal se zemitý starší chlap z USA.

„Lipová semena.“

„A nese to?“

„Nese. Nese to dost.“

„Vidíš, chlapče. Škoda, že mě nemůžeš navštívit ve Springfieldu v Ohio. Ukázal bych ti továrnu na nýty. Jenže musím cestovat. A zítra se se mnou moje fagocyty chtějí nechat vyfotit. Doktor říkal, že to půjde, ale musí mi zavést psychosondu. Dobře, já vydržím hodně. Když sním švestkovou polévku, zvládnou i psychosondu. To je zdejší specialita?“

„Zřejmě,“ pohlédl doktor Pilka na prázdný hluboký talíř, který Středozápaďan s odporem, ale zručně zfutureval.

Ke stolu se opět přiblížil malý nenápadný číšník, na ruce talíř se švestkovou omáčkou, následován pomocníkem, který před sebou na vozíčku tlačil malé pečené sele. Obsluha v jídelně zámku Kastély byla skutečně blesková. Doktor Pilka, velmi potěšen, během půlhodinky skvěle propečené sele snědl. Na jeho mladicky štíhlé postavě nezanechávala nadměrná konzumace tuků žádné viditelné stopy.

VE STÍNU SMRKŮ

O půl dvanácté doktor Pilka opustil zámek Kastély a ponořil se přímo do bušícího srdce srpnové noci. S právě uplynulými hodinami, které prožil v hotelové cimře nerušeným trávením propečeného selete, byl neobyčejně spokojen. Jeho pohyb se rýsoval ve tmě ohraničen skvěle béžovými tesilkami, sandály a modře pruhovanou košilí s krátkým rukávem. Bílá plátěná taška povlávala na rameni směřujícím za hranice lázní, do fádni roviny pusty. Minul pětipatrový panelák, kde trávili své léčebné pobyty maďarští lázeňští hosté organizovaní v odbo-rech. Ze stínů a siluet mladé smrkové výsadby znenadání vystoupila postava nadsmrčkové velikosti a položila mu ruku na rameno.

„Doktore? Doktore!“ zašeptal zlověstně drsný a hluboký ženský hlas.

„Ano?“ odpověděl také anglicky doktor Pilka a otočil se. Spatřil třímetrovou osobu, celou v černém.

„Doktore!!!“ pokračoval hlas.

„Ano?“

„Já jsem vyhulteta. Čekám tu na vás.“

„Na mě?“

„Posílá mě pan Blixa,“ pokračoval hlas. „Jenom vám vyhulím čuráka.“

„Mně?“

„Je to nutné, doktore,“ a dlouhé a silné, avšak něžné prsty už rozepínaly zip poklopce na skvěle béžových tesilkách.

Doktor Pilka rychle pochopil, že postavě s tři metry dlouhému tělu odpovídajícími svaly by se těžko ubránil, a podřídil se. Vyhulteta je profesionálka, ale přesto trvá dvacet pět minut, než jí semeno poněkud nervózního doktora vystříkne do úst. Spolyká ho, olíže měknoucí úd, zastrčí ho zpět do bílých slipů a zapne zip wikov na tesilkách.

„Nějaký jiný vzkaz?“ zeptá se Pilka.

„Žádný. Těšilo mě, doktore,“ a obrys třímetrové postavy se zasune do stínů a siluet výsadby mladých smrčků.

REKVIZITA

Nad pustou strašilo rozvěšené černé prádlo noci a kytice hvězd, suchý vzduch při nadechnutí vnikal hluboko do plic a zařezával se do nich jako jemná lupenková pila. Doktor Pilka došel k prvnímu ze sto dvaceti čtyř u cesty zapíchnutých praporků se symboly maďarsko-československého přátelství a proletářského internacionalismu. Z plátěné tašky vytáhl malou, ale kvalitní baterku, rozsvítil ji a začal počítat. U sedmdesátého osmého praporku se zastavil. Vypadalo to, že právě tady je na hrob místo tak akorát. Znovu hmátl do tašky, stiskl v prstech preparovaného motýla, běláška řepkového instalovaného pod sklem v kulatém dřevěném rámu. Věřil, že když motýla do rozednění nikdo neukradne, vybral

místo správně. Položil upomínkový předmět k praporku a vrátil se do zámku Kastély. Převlékl se do pyžama, které ladilo se skvěle nafialovělým budíkem, zapadnul do postele, nařídil rafičky tak, aby se zvonek rozdrnčel půl hodiny před pečlivě zjištěnou minutou východu slunce, a usnul. Při pobytu v Západním Zadunají prospal spoustu času.

KONTROLA

Budík zazvonil, doktor Pilka se probudil a okamžitě vstal. Vyklouzl ze skvěle zeleného pyžama a jeho první myšlenka platila opakovací vinčestrovce. Někdy se mu to po ránu stávalo. Rychle si natáhl slipy, tesilky, košili, sandály a spěchal přes recepci k praporkům zabodnutým do pusty Recepční, tenký prďola, bezvadně oholený a se zářícím úsměvem, se jeho brzké ranní procházce nijak nepodivoval. Nikdy se ničemu nepodivoval. Doktor Pilka kráčel svižně a rychle. Minul výsadbou smrčků před panelákovou lázeňskou výstavbou s právem na šedivou a raději znovu a několikrát pomyslel na opakovací vinčestrovku. Dorazil k prvnímu z praporků zabodnutých u cesty. K sedmdesátému osmému praporku zbývalo urazit vzdálenost sedmdesát sedm krát pět metrů. Doktor Pilka ji překonal, jako by se nechumelilo, a začal pátrat po motýlu instalovaném pod sklem, kterého sem v noci

umístil. Kulaté sklíčko se třpytilo v ranním slunci. Zdálo se, že místo určené pro vykopání hrobu je vhodné a bezpečné.

Doktor Pilka si zamnul ruce, motýla ponechal tam, kde ležel, a co noha nohu mine, se šoural zpět do zámku Kastély. Tu cestu už začínal zatraceně dobře znát. Slunce zanechalo optických efektů na sklíčkách a začínalo pálit jako zjednané. Myšlenky na opakovací vinčestrovku se v takovém vedru začaly vypařovat neuvěřitelným tempem.

SPORT

Po návratu z kontrolní vycházky do pusty už doktor Pilka spát nešel. Dopřál si oxfordskou snídani ve stylovém prostředí zámecké jídelny, která v tak časnou hodinu ještě zela prázdnotou. Pod pojmem oxfordská snídaně si představoval jakoukoli snídani, kterou si posloužil od svého pobytu v Oxfordu. Ještě ne úplně probuzený číšník přinesl rohlíky, jahodový džem, čaj, plátky sýra, máslo a nakrájený uherský salám. Doktor Pilka pojedl, vycucal konvici čaje a jídelnu, do které se začínali slézat lázeňští hosté, opustil. Napadlo ho, že by si dopoledne mohl maličko zasportovat. Během roku kromě průběžného tréninku s polní lopatkou a mobilním krumpáčem nesportoval vůbec, tak proč si neprověřit svaly v Západním Zadunají.

„Prý tu máte na ploše tři sta hektarů šest bazénů, ano?“ optal se padesátileté ženštiny postávající v recepci v jinak svůdně rozstříhaných a jinak květovaných šatech, než jaké jí postavu obalovaly včera.

„Ano. Ovšem. V lázních Bük je návštěvníkům k dispozici šest bazénů, z toho polovina krytých,“ odpověděla recepční dokonalou cambridgeskou angličtinou.

„A kde bych je našel?“

„Jsou všude kolem. Nemůžete je minout. Naše lázně jsou malé rozlohou, ale velké významem,“ nezakoktala se reprezentativní zaměstnankyně hotelu. Nikdy se nezakoktávala.

„Děkuji,“ řekl doktor Pilka. Uvědomil si, že plochu třiceti hektarů vyjadřuje například obdélník o stranách dvě stě a tisíc pět set metrů, a to ani dvacet sedm kilometrů od města Szombathely není mnoho.

Doktor Pilka se odebral do svého pokoje.

„Nádherný výhled!“ poznamenal opět při pohledu z okna. Do plátěné skvěle bílé tašky uložil plavky, osušku s modrou kotvou a peněženku, už po kdovíkolikáté prošel recepcí a vydal se do vnějších prostor lázní. Při své inteligenci u všech bazénů lehce zaplatil předem a u nejmalebnějšího z nich si rozložil svršky včetně hodinek a peněženky s menším forintovým obnosem. V roce 1980 bývalo v lázních Bük ještě poměrně bezpečno. Narovnal kostru a v tmavě červených plavkách barevně ladících s osuškou hupsnul zcela neopálen do chlórované vody. Přeplavval nádrž nadél, vysoukal vytáhlé hubené tělo na břeh, svižně odklusal k dalšímu z bazénů, skočil, přeplaval, vylezl z vody, odklusal, skočil,

přeplavčil, až po absolvování všech šesti lázeňských bazénů skončil vleže ve výchozím bodě.

Peníze mu opravdu nikdo neukradl, přesto se cítil dost vyčerpaně. Na rozdíl od práce s polní lopatkou a mobilním krumpáčem, ve které byl virtuózem a při které se neunavil nikdy, existovaly výkony, které ho unavovaly značně. Placatil se na břicho a nechal hlavou volně plynout vzpomínky, které zářily jako perly v zákrutech a zátočinách jeho bouřlivého života. Potuloval se na hranici bdění a spánku, skutečnosti a snu a připadalo mu, že přímo fyzicky cítí, jak mu zpod lopatek začínají rašit tuhá a lesklá zlatá křídla.

PĚT A ČTVRT

Doktor Pilka napatlaný tlustou vrstvou opalovacího krému vydržel na tmavě červené osušce se skvěle modrou kotvou ležet a vzpomínat pět a čtvrt hodiny. Po pět a čtvrt hodině se zvedl, v kabině se převlékl do vycházkového a v baru přiléhajícím naleštěným chrómem k chlóru bazénu si objednal dvoudeckovou sklenici pomerančového džusu. Pak ještě jednu. Pak další. Pak další. Vypil jich osm za šestnáct a půl minuty. Zaplatil a zamířil do hotelového pokoje v zámku Kastély. Jinde by se literárnímu zamyšlení, kterému se chtěl věnovat, ani věnovat nemohl. Minul

receptci, ve které se opět rozvaloval špatně oholený tlustý prďola s licousy a zkaženými zuby. Doktor Pilka vtáhl nosem důvěrně známou vůni vodky, která se prďolovi odpařovala z vlasů, úst a kůže, vystoupal schody, odemkl a pohlédl z okna. „Nádherný výhled,“ poznamenal.

LITERÁRNÍ ZAMYŠLENÍ JAKO DOPIS

„Spojit dvě a dvě jako čtyři,“ táhlo doktoru Pilkovi hlavou a už sedal ke stolu: literární zamyšlení jako dopis.

„*Milý Miloši,*“ nadepsal čistý list papíru krasopisným rukopisem kapacity literárních věd.

Zamyslel se, list papíru zmačkal a zahodil do proutěného pseudobarokního koše, který obsahoval vyjmutelnou pseudobarokní plastickou vložku přesně kopírující tvar zohýbaného proutí. Co kdyby sem nějaký připitomělý cikánský baron ze Slovenska fláknul kus zasmrádlého sýra. Doktor Pilka nad hlubinami koše podumal jako nad zázračnou studánkou a utvrdil se v názoru, že Miloši Zapletalovi, známému autoru her pro jiskry a pionýry, psát nechce, vrátil se k pseudobaroknímu stolu, usalašil se na skvěle hnědou židli a nadepsal krasopisem čistý list papíru.

„Milý Zdenku!“

A doktor Pilka se rozepsal jako vlk.

*„Jen pro informaci, píše ti, milý Zdenku, z lázní Bük v tobě tak blíz-
kém Maďarsku, mimochodem projížděl jsem cestou sem Moravu
jako divoký havran a u tebe v Holešově jsem se nezastavil. Jen pro
informaci, Morava je opravdu Maďarsku tolik blízká. Ekologie.
Sociologie. Veronika a budoucnost přírody. Trnouch křik, co uvije
hnízdo, z něhož jestřábi mláďata vyletí až k rukám vztaženým ke
hvězdám.*

*Milý Zdenku, někteří lidé už jsou takoví, někteří lidé už takoví byli
a někteří lidé takoví teprve budou! Ty stará šerá přilbo pod černě
přeškrtanou oblohou, co můžeš vědět, jen pro mimochodem, infor-
mace některým lidem, stávalo se to i takovým i velrybám staletí!
Veroniku například skutečně neznám, kolikrát jen tak, co můžeš
vědět. Je Veronika Jan a Pavel, je Veronika Nina, je Nina Jan, je Vero-
nika nový Sobieski? I to se stává znova, otázky se derou na jazyk
jako informace a někdo neznámý velí: Pal!“*

Doktor Pilka už v tu chvíli psal jako dva vlci.

*„Připomínám si situaci, kdy co mohl vědět Pavel! Co vytrpěl? S kým?
Chtěl snad říci, že Jan byl slaboch a sráč? Někteří!!! Pohledem vojá-
ka? Bezohledněj!!!*

Tvůj dr. Pilka, lázně Bük

P.S. Navštívím tě určitě 26. září, jak jsme se dohodli, tuňák, jestřáb, hlemýžď, Morava, Holešov, Kadaň! A když už je ze mě prakticky nekuřák, ty cigarety jsem koupil.

Doktor Pilka, který se při P. S. rozepsal už jako tři vlci, odložil drahou propisovačku, dopis zalepil, aniž ho po sobě přečetl, a na obálku doplnil adresu. Zabouchl dveře pokoje, písemnost svěřil tlustému prďolovi v recepci a odešel poobědvat.

BEATLES

„Zdar,“ zdravil pod barokním stropem rozlehlého sálu doktor Pilka Johny Ellise, Springfield, Ohio, výroba nýtů jako starého známého. „Nazdar, chlapče,“ zdravil zemitý muž jako starého známého doktora Pilku. I když si to slovy nesdělili, vyplynulo zcela samozřejmě, že po dobu společného pobytu v zámku Kastély budou v jídelně sedat u společného ubrusu a stolu.

„Rýžovou polévku,“ informoval doktor Pilka bleskového číšníka, který s pichlavýma fretčíma očima brousil kolem. Jeho žaludek vzhledem k panujícím vedru jiné uspokojení nepotřeboval.

„Moje fagocyty chtějí maďarský guláš,“ oznámil Američan ze Středozápadu. Pleš se mu leskla, zbytky ryšavých vlasů mu protékal pot. A to doktora Pilku zaujalo.

„Myslíte, že se vlasy můžou potit?“ zeptal se literární vědec zcela bezprostředně. V Oxfordu mu řekli, že bezprostřední chování je na Středozápadě naprosto běžné.

„Co vlasy! Když padne fakt horké léto, tak se u nás v Ohio potí i plech na karosérii. Jenže tak horké léto tady nikdy nepadne!“ nezklamal zemitý Američan a pokračoval: „Jak jsem povídal, nejdřív mně doktor zavedl psychosondu. A víš, chlapče, že se zavádí do žaludku? O tom jsem neměl ani páru. Taková černá gumová hadička. A skrz ni fagocyty vylezly ven. Doktor nás spolu párkrát vyblejsknul. To víš, když už musím cestovat, беру si polaroid,“ vytahoval John Ellis z malé kožené taštičky fotografii.

„Zajímavé,“ řekl doktor Pilka, když pohlédl na tóny snímku. „Vypadají jako Beatles, že. Nikdy bych neřekl, že fagocyty vypadají jako Beatles na obálce seržanta Pepře.“

„Můžou vypadat vlastně jakkoli. A ode dneška už k vycházkám nepotřebují ani psychosondu,“ polkl zemitý muž zemitou slinu.

„Ne?“

„Ne. Potřebovaly ji jen napoprvé. Víš, chlapče, já měl v mládí Beatles hrozně rád. A když jsem byl starší, měl jsem je pořád strašně rád. Seržanta Pepře ze všeho nejvíc, i když není z Ohia. Říkám si, jestli fagocyty mají rády to, co já, po nějakém čase se dostanou i k výrobě nýtů.“ Hbitý fretkovitý číšník přinesl Američanovi maďarský guláš a doktoru z Československa rýžovou polévku.

„Ale zatím mě nutí jíst tohle,“ zesmutněl John Ellis ze Springfieldu. Podíval se do talíře. Zesmutněl ještě víc. „To je zdejší specialita?“

„Jedna z největších místních specialit,“ přisvědčil Pilka a vrátil barevnou fotografii. Zcela zřetelně na ní bylo možno rozeznat skvěle barevného továrníka na nýty a osm barevných Beatles ve velikosti Beatles. Sotva se všichni do skromné lázeňské ordinace vešli. John Ellis fotku schoval do kožené taštičky.

„Jeden snímek chtěly fagocyty poslat prezidentovi. Tak jsem ho poslal,“ oddaloval Středozápaďan chvíli, kdy se bude muset pustit do guláše. „Myslíš, chlapče, že z téhle země pozdrav našemu prezidentovi může dojít?“

„Těžko.“

„Myslel jsem si to,“ vzdal boj muž z Ohia a pustil se do guláše.

Doktor Pilka se věnoval rýžové polévce. Dojedl a objednal si pivo. Uvědomil si, že včera večer celé sele zapomněl pivem zapít. Zapije ho tedy nyní, pozdě, ale přece.

ZATČENÍ

Do jídelny zámku Kastély v lázních Bük vstoupila maďarská policie. Dva muži v uniformách zamířili přímo ke stolu, kde seděl doktor Pilka a John Ellis, Ohio, USA.

„Pan doktor Pilka?“ zeptal se perfektní angličtinou jeden z policistů doktora Pilky.

„Ano, přejete si?“

„Váš pas.“

„Mám ho nahoře na pokoji. Chápete, brát si pas k obědu...“

„Tak si pro něj zajdeme, pane doktore,“ položí se policejní ruka na civilní rameno.

„Ale... Ještě jsem nezaplátil,“ namítá nepřesvědčivě Pilka.

„S tím se neobtěžujte,“ říká policie a už doktora chytá služebními hmaty a vláčí ho od stolu.

Továrník na nýty ze Spojených států amerických je značně překvapen. Fagocyty ho zavlekly do opravdu příšerné země. Guláš mu ale kupodivu chutná. Něco podobného už jedl v Mexiku.

V pseudobarokním interiéru pokoje zatím doktor Pilka předkládá československý pas. Policisté se mu hrabou v zavazadlech a provádí celkovou, nepříliš pseudobarokní prohlídku místnosti. Rychlou, ale důkladnou.

„Pojedeme na stanici,“ prohlásí anglicky mluvící důstojník po ukončení prohledávací akce. „Máte štěstí, že jsme nic nenašli. Ale ani to vás nezachrání.“

Doktor Pilka klidně následuje policisty do skvěle služebního vozu, kterým je dopraven na stanici ve městě Szombathely. Na otázky neodpovídá, k ničemu se nepřiznává. Omezuje se na jedinou větu: „Zavolejte plukovníka Kreinisze, Budapešť 56 672 17. Uvidíte, co vám řekne.“

Ani jednomu z policistů přítomných na stanici se ale číslo 56 672 17 volat nechce. Doktora Pilku zatkli jen tak, na základě neanonymních udání z lázní Bük. Upozorňovala na podezřelého cizince ze socialistické země, který se chová jako cizinec ze země zcela nesocialistické. Veřejnost se ukázala

být bdělou a ostražitou, ale co když se na čísle 56 672 17 ozve skutečný plukovník?

Všeobecně se očekává příchod velitele, kapitána Istvána Ödönszöka. I on umí anglicky, ale momentálně si kamsi odskočil. Snad na tři maďarské klobásky, snad přátelsky pobesedovat s prokurátorem, ale na stanici není. Uplyne dost nudná hodina. Pak už kapitán István Ödönszök na stanici je. Nechá si doktora Pilku předvolat do vlastní kanceláře.

„Tak jak vlastně vypadáte?“ ptá se kapitán. Vždycky tak začíná výslech. A někdy sugestivně položenou otázkou zmate vyšetřovaného natolik, že přizná, jak vlastně vypadá.

„Zavolejte plukovníka Kreiniseze, Budapešť 56 672 17. Uvidíte, co vám řekne,“ nedá se obalamutit doktor Pilka.

Kapitán István Ödönszök je v dobré náladě. Hodinu své nepřítomnosti na stanici strávil v bytě jisté šťastně provdané vdovy, černovlasé a inteligentní.

Kapitán István Ödönszök se zamyslí. Kombinace čísel telefonu mu připadá povědomá. Nedávná školení. Horké linky. Telefony velké jako krabičky od cigaret, které špičkoví policisté nosí v kapse saka. A celý ten rok 1980 proklatě prosáklý modernizací.

„Tak jak vlastně vypadáte?“ zeptá se pro jistotu ještě jednou, hlasem jako když chleba odlamuje. Jen si vzpomenout. Poslední nebo první dvojčíslí?

„56 672 17,“ zopakuje doktor Pilka nevzrušeně.

Kapitán István Ödönszök nechá fušování do odlamování chleba a vytočí inkriminované číslo. Dvě minuty střídavě hovoří maďarsky a naslouchá maďarštině. Položí a už

se doktora Pilky neptá, jak vypadá. Sejme služební čepici a zdvořile se omluví.

„Bohužel nemáme žádné nenápadné osobní auto. Rozumíte, takové zdánlivě civilní, ale uvnitř s vysílačkou.“

Doktor z Československa rozumí.

„Nebude vám moc vadit, když vás zpátky zavezeme zase služebním autem?“

„Ne, vystoupím kousek před lázněmi.“

„Jak jen si budete přát,“ rozplývá se velitel a nevědomky si prohrábne plavý knír. Modré oči. Porcelánový husar. „Kdybyste měl jakékoli problémy, obraťte se na nás. Kdykoliv,“ řekne ještě, srazí paty a postaví se do pozoru.

Doktor Pilka se zdvihne z vyšetřovací židle. Pousměje se. Mrkne víčky za hranatými brýlemi. V minutce odjíždí na zadním sedadle služebního vozu.

Kapitán István Ödönszök se na asfaltu před policejní stanicí párkrát zhoupne na podpatcích naleštěných polobotek. Vyfoukne pár litrů rozžhaveného vzduchu, ale nervózní není. Zjebali ho, zprcali ho, hovno spadlo shora dolů, ale jeho postavení velitele policie ve městě Szombathely se ani v nejmenším neotřáslo. Kdo by se hrnul do takové díry. Znovu si nevědomky prohrábne plavý knír a doktora Pilku pustí z hlavy. Představí si blížící se večer, kdy navštíví jistou veselou nevěstu. Černovlásku, která si má za čtrnáct dní brát jednoho z pěti místních instalatérů.